

مجموعه نوشته‌های
دکتر امیر هوشنگ امینی
(۱)

در باره:

مسائل پولی و بانکی

امینی، امیر هوشنگ، ۱۳۹۳-
 در باره مسائل پولی و بانکی / امیر هوشنگ امینی.
 تهران: اتاق آبی، ۱۳۹۳.
 ۳۲۴ ص: جنول؛ ۱۴/۵×۲۱/۵ س.م.
 ۹۷۸-۶۰۰-۵۵۹۰-۲۰-۳
 فیفا
 بالایی عنوان: مجموعه نوشته‌ها.
 مجموعه نوشته‌ها.
 سیاست پولی -- ایران -- مقاله‌ها و خطابه‌ها
 بانک و بانکداری -- سیاست و دولت
 سیاست اقتصادی -- مقاله‌ها و خطابه‌ها
 ۱۳۹۳/۲HG/۱۲۲۰/الف ۵۵۹۰
 ۳۳۲/۴۹۵۵
 ۳۶۴۹۵۲۲

سرشناسه
 عنوان و نام پدیدآور
 مشخصات نشر
 مشخصات ظاهری
 شابک
 وضعیت فهرست نویسی
 یادداشت
 عنوان دیگر
 موضوع
 موضوع
 موضوع
 رده بندی کنگره
 رده بندی دیویی
 شماره کتابشناسی ملی

انتشارات اتاق آبی

در باره مسائل پولی و بانکی

دکتر امیر هوشنگ امینی

طرح جلد: آریا برزن فروزان

چاپ اول: ۱۳۹۳

چاپ و صحافی: فرسیما، تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۵۹۰-۲۰-۳

ناشر: اتاق آبی، تلفکس: ۷۷۵۰۳۳۲۰

Email: blueroomads@yahoo.com

نشانی: تهران- خیابان شیراز- بین سهرودی و شریعتی-

پلاک ۳۷ زنگ ۱۷

قیمت: ۲۰۰۰۰ تومان

فهرست

۷.....	پیش گفتار.....
بخش اول: در باره مسائل پولی	
۱۳.....	پیامدهای تغییر «آشکار یا پنهان» نرخ بهره بانکی پول.....
۲۷.....	کاهش قدرت خرید پول ملی.....
۳۷.....	نرخ سود یا بهره بانکی پول.....
۴۱.....	افزایش نرخ بهره یا سود بانکی پول و پرسش‌های بدون پاسخ.....
۵۱.....	جهان در تنگنای پولی.....
۶۳.....	اقتصاد دولتی و نرخ بهره بانکی پول.....
۶۷.....	ضرورت کاهش نرخ بهره بانکی پول.....
۷۳.....	کاهش هزینه تولید پول، الزامی گریز ناپذیر.....
۷۵.....	یورو (Euro) واحد پول اروپایی.....
۱۱۵.....	استقراض یا جلب و حمایت سرمایه‌های خارجی؟.....
۱۲۳.....	توان راستین خرید پول ملی و لایحه بودجه.....
۱۲۵.....	نگاهی به نرخ تورم در ایران و دیگر کشورهای رو به پیشرفت.....
۱۳۳.....	پیامدهای مثبت و منفی انواع یارانه.....
۱۳۷.....	گرانی و تورم حاکم.....
۱۳۹.....	صدور و نشر اوراق قرضه دولتی.....
۱۴۱.....	پیامدها و راهکارهای اوراق مشارکت (قرضه).....
۱۵۱.....	حساب یا صندوق.....
۱۵۵.....	ضرورت تثبیت نرخ ارز.....
۱۶۳.....	نرخ ارز و بودجه سال ۱۳۷۲ کل کشور.....
۱۶۹.....	نگاهی به سیاست ارزی جدید.....
۱۸۱.....	پیمان سپاری ارزی.....

گزینش و یکسان سازی نرخ ارز.....	۱۸۵
حساب ذخیره ارزی ناشی از صادرات نفت خام.....	۱۸۹
ضرورت تأسیس صندوق ذخیره ریالی.....	۱۹۷
گرانی و چالش در انتظار.....	۲۰۵
ریشه های تورم و گرانی حاکم و راهکار مهار آن.....	۲۰۷
حساب ذخیره ارزی و بودجه کل کشور.....	۲۱۷
پیامدهای ناشی از نرخ تصنعی ارز.....	۲۲۷
کاهش ارزش دلار و برداشتهای نسنجیده.....	۲۲۹
آثار و پیامدهای کاهش ارزش دلار.....	۲۳۱
تثبیت، کاهش و آزادسازی قیمت ها.....	۲۳۷
وجوه حاصل از فروش دارایی های طبیعی.....	۲۴۱
تبدیل حساب به صندوق ذخیره ارزی.....	۲۴۵
تأسیس بانک سرمایه گذاری فرادولتی.....	۲۵۱
تغییر نام واحد پول ملی؟!.....	۲۵۵
ترفند مخرب.....	۲۵۹

بخش دوم: در باره مسائل بانکی و بانکداری

بانک توسعه اسلامی.....	۲۶۵
در باره بانک های توسعه کشاورزی.....	۲۷۵
جمهوری چک در راه عضویت در اتحادیه اروپا.....	۲۸۷
پیشرفت شتابان با تکیه بر خصوصی سازی در لهستان.....	۲۹۵
بانکداری موتور محرکه اقتصادی رومانی.....	۳۰۵
انحلال یا ادغام شورای پول و اعتبار.....	۳۱۵

پیش‌گفتار

در سال ۱۳۵۷ با تغییر و دگرگونی، یا روشن‌تر فروپاشی ساختار اداری کشور، ساختار اداره امور اقتصادی، با توجه به جو حاکم بر جامعه، براساس اصل ۴۴ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران در سه بخش دولتی، تعاونی و خصوصی تقسیم و تعریف شد.

سپس با تغییر و دگرگونی بیشتر قوانین و مقررات جاری و حاکمیت یگانه و بی‌چون چرای دولت بر اقتصاد کشور، تصدیگری‌های اقتصادی گوناگون و جدید دولتی یکی پس از دیگری برپا شد و بیشتر تصدیگری‌های اقتصادی پیش از آن خصوصی نیز به مالکیت دولت درآمد. رویدادی که اقتصاد متمرکز و دستوری دولتی را مهیا سازی و در پی داشت.

بنابراین، آشکار است که در چنین شرایطی امور پولی/بانکی کشور به ویژه روش‌ها و سیاست‌های مربوط نیز از گزند این تغییرات دور نماند. پیش‌امدی که عمده‌ترین ریشه بیشتر کاستی‌های اقتصادی و به پیروی از آن اجتماعی موجود شمرده و شناخته شده است.

مجموعه نوشته‌هایی را که اکنون در دست دارید، برخی نوشته‌های متفاوتی است که به مناسبت‌های گوناگون در بازه‌های زمانی یکسان و

پی‌در پی، در خصوص امری از امور پولی / بانکی کشور در سال‌های پیش از این نوشته شده است. اما با وجود آنکه برخی از این نوشته‌ها با آگاهی و گاه بدون آگاهی نویسنده، به دفعات در نشریه‌های متفاوت چاپ و نشر شده است، به جرات می‌توان مدعی شد که هیچ هشدار، نه تنها مورد توجه و عنایت کارگزاران اداره امور اقتصادی کشور قرار نگرفت، بلکه گاه عکس آن نیز رخ داد، و حتا در مخالفت با آن رجزخوانی هم شد. البته از موضع پست و مقام و نه دانش و تخصص که اکنون به دلایل بسیار از اشاره به آن‌ها در می‌گذرم.

به هر روی به نظر می‌رسد، اکنون پس از گذشت چند دهه سعی و خطای کارگزاران اداره امور اقتصادی کشور، اشاره‌ای هرچند کوتاه به چند مورد از موارد پولی / بانکی مورد نظر خالی از فایده نباشد.

درخور توجه اینکه در باره سیاست‌های پولی، همواره پیامدهای ناشی از افزایش آشکار یا پنهان بهره بانکی پول و اثرات آن در افزایش نرخ تورم، نه تنها در اندازه کافی هشدار داده شده، بلکه عنوان شده است که با بالا رفتن هزینه نهایی تولید کالاهای تولید داخل، حتا آن گروه از کالاهایی که کشور در تولید و عرضه آن‌ها نسبت به سایر کشورها از مزیت نسبی بیشتری برخوردار است، با افزایش هزینه تولید و از دست دادن قدرت رقابت افرون بر اینکه ملزم به ترک بازارهای صادراتی بین‌المللی خواهد شد، در داخل کشور نیز توان رقابت با کالاهای مشابه و ساخت خارج را از دست خواهد داد، و سبب تشویق و رونق قاچاق کالاهای خارجی و ... خواهد شد.

و اما مورد دیگری که بی‌اندازه درخور اشاره است، پرداخت بهره‌های بالا به سپرده‌های کوتاه و بلند مدت است که روشن نیست منبع تامین آن کدام است؟ جز آنکه گفته شود در برابر، ارقام به مراتب بیشتری بابت ارایه تسهیلات از تولیدکننده و در نهایت مصرف کننده دریافت خواهد شد.

راستینه یا واقعیتهایی که حاصل آن جز تشدید تورم فقرآفرین همه جانبه و فراگیر نخواهد بود. راستینه‌ای که همواره مورد اشاره و تاکید بوده است و نمونه‌های آن هم اکنون به روشنی بر همگان آشکار شده است. یا درنهایت، مورد درخور توجه و به مراتب مخرب‌تر دیگری که پیوسته با کاهش ارزش ریال در برابر پول‌های خارجی به منظور تامین یا پوشش کسری بودجه سالانه کل کشور، انجام پذیرفته است و سبب کاهش قدرت خرید پول ملی یعنی ریال شده است. همچنین استقراض از نظام بانکی کشور که بازهم به منظور پوشش کسری بودجه‌های سالانه کل کشور و تامین منابع مورد نیاز برای حفظ استاندارد صنعتی زندگی برقرار به ویژه در کلان‌شهرها و یا پرداخت هزینه‌های زاید و... انجام پذیرفته است، و یا دخالت و دستکاری در نرخ سهام بازار سرمایه به گونه‌ای غیرقابل توجیه.

و اما مهم‌تر از همه اطلاق درآمد به وجوه حاصل از فروش دارایی‌های به سرمایه تبدیل شده و یا قابل تبدیل به سرمایه، مانند نفت و گاز و انواع کانیات پربهاء، و تصدیگری‌های ایجاد شده در اختیار دولت و بهره‌گیری از این وجوه است که عین سرمایه‌اند و نه درآمد.

در مورد نظام بانکداری لازم به ذکر است که با دولتی شدن و ابطال استقلال بانک مرکزی به عنوان بانک ناشر اسکناس و بانک بانک‌ها، از یک سو تغییر وظایف آن از بانک بانک‌ها و واگذاری برخی وظایف بانک‌های تجاری به آن و جایگزین کردن برخی شیوه‌های بانکداری و از جمله بانکداری اسلامی که با اصول بانکداری جاری در جهان به هیچ روی همخوانی ندارد و به بیان روشن‌تر سیاسی کردن شیوه‌های بانکداری از سوی دیگر همراه با ادغام بانک‌های خصوصی در هم و دولتی‌سازی آن‌ها با وظایف بنگاهداری و امور غیربانکی، همه و همه از جمله مسائلی است که اسباب کاستی‌های بانکداری به ویژه اقتصادی را فراهم آورده

است، و در سال‌های گذشته بارها مورد یادآوری قرار گرفته است. اما نظام اقتصاد متمرکز و دستوری دولتی، و ذهنیت پرورش یافته در آن مانع از تغییر و اصلاح، در موارد درخور اصلاح بوده است.

اکنون با توجه به وضعیت موجود، به نظر می‌رسد اصلاح نظام پولی / بانکی برقرار در کشور نه مقدور است و نه مورد توصیه، بنابراین، تنها راه بهبود آن، دگرگونی و برابری آن با نظام پولی / بانکی اتاق بازرگانی بین‌المللی است و نه جز این.

این مجموعه نوشته‌ها به احتمال می‌تواند در بررسی و تحلیل‌های پولی / بانکی و حتی اقتصادی مورد بهره‌گیری قرار گیرد. به خصوص آنکه مطالب در کل به گونه‌ای ساده و همه فهم تهیه و تدوین شده است. پایان سخن اینکه نقد نوشته‌های مورد اشاره اسباب سربلندی و تشکر نگارنده خواهد بود.

دکتر امیر هوشنگ امینی

آبان ماه ۱۳۹۳